

**ВПРОВАДЖЕННЯ СЕРТИФІКАЦІЇ ПРОВАЙДЕРІВ МЕДИЧНОЇ
ДОПОМОГИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ МЕДИЧНОГО ТУРИЗМУ В
УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

Баєв Вадим Вікторович,

к.е.н., доцент

Національний університет харчових технологій

м. Київ, Україна

Баєва Олена Вікторівна,

д.біол.н., професор

ПВНЗ «Київський медичний університет»

м. Київ, Україна

Антоненко Ірина Ярославівна

д.е.н., професор

Національний університет харчових технологій

м. Київ, Україна

Анотація: Світові інтеграційні процеси, доступність інформації та мобільність населення вплинули на появу та розвиток нового напрямку, який знаходиться на перетині медицини та туризму – медичний туризм. Поширення в Україні практики акредитації за міжнародними стандартами Joint Commission International (JCI) може підвищити рівень надання медичної допомоги та сприяти розвитку медичного туризму в країні.

Ключові слова: туризм, медичний туризм, сертифікація медичних закладів, акредитація медичних закладів.

Поняття «медичний туризм» з'явилося відносно недавно та стало ще одним наслідком глобалізації. Що характерно, цей феномен торкнувся вже не тільки країн, які розвиваються, але й високорозвинених західних держав [1].

За прогнозами Всесвітньої організації охорони здоров'я, в найближчі роки туризм і охорона здоров'я спільно стануть однією з визначальних світових галузей економіки. Вже зараз світова індустрія медичного туризму акумулює

сотні мільярдів доларів США.

Головними напрямками розвитку медичного туризму в світі є США, Німеччина, Туреччина, Індія, Таїланд, а також Канада, Мексика, Коста-Ріка, Великобританія, Франція, Іспанія, Йорданія, ОАЕ, Малайзія, Сінгапур, Японія, Республіка Корея, Філіппіни та ПАР. Тільки в США з метою отримання медичної допомоги за кордоном виїжджають за межі країни понад 3 млн. громадян на рік. Головні прибутки від медичного туризму сьогодні отримують США, Німеччина, Туреччина, Індія, Таїланд [2].

Зокрема Туреччина, один з найуспішніших гравців світового ринку медичного туризму. У 2023 році Міністерство охорони здоров'я Туреччини має намір збільшити кількість медичних туристів до 2 мільйонів осіб за рахунок запровадження безподаткових зон медичного обслуговування, спеціально призначених для іноземних пацієнтів [3].

Кількість іноземних медичних туристів, що приїжджають до України, поки визначити неможливо. Цьому багато в чому сприяє той факт, що в нашій країні такі послуги надають в основному приватні клініки, які не звітують про кількість іноземних громадян, що до них звернулися. Проте, за оцінками експертів, найбільш затребуваними медичними послугами, які іноземні громадяни можуть отримати в Україні, є репродуктивна медицина, стоматологія, офтальмологія, кардіологія, естетична медицина, косметологія, пластична хірургія, а також санаторно-курортне лікування, клітинна інженерія, в т.ч. можливість використання банку пуповинної крові.

Варто відзначити, що українські клініки стрімко заробляють популярність на ринку світового медичного туризму завдяки поєднанню доступних цін та високої якості своїх послуг. Експерти підкреслюють, що вартість українських медичних послуг є значно меншою ніж аналогічних у країнах ЄС та США, при цьому не поступається їм у якості та рівнем комфорту. Крім того в очах іноземних медичних туристів важливою перевагою для лікування в Україні є відсутність черг на надання медичних послуг, що дозволяє їм отримати своєчасну медичну допомогу в повному обсязі. Також розвитку мед. туризму

сприяє і достатній розвиток медичного сервісу, координаційних супровідних послуг та англомовний персонал клінік.

Проте, для повноцінної присутності на міжнародному ринку медичного туризму, українські заклади охорони здоров'я повинні пройти ряд обов'язкових процедур з відповідної сертифікації, що підтверджує як якість надання медичної допомоги, так і високий рівень сервісного обслуговування.

Впровадження стандарту якості ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT) «Системи управління якістю» [4] є важливим етапом діяльності медичних та оздоровчих закладів України й свідчить про відповідальне ставлення до якості послуг що надаються пацієнтам. Крім того наявність сертифікату ISO 9001 стало обов'язковою вимогою при проходженні закладами охорони здоров'я України процедури акредитації, якщо вони надають вторинну (спеціалізовану) та третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу (послуги) і претендують на вищу акредитаційну категорію. Дана норма була введена Наказом МОЗ України від 20.12.2013 р. № 1116 [5].

У світовій практиці діє кілька систем акредитації медичних закладів: Trent Accreditation Scheme, Joint Commission International (JCI), Australian Council for Healthcare Standards International (ACHSI), Canadian Council on Health Services Regulation (CCHSR). Всі ці системи передбачають оцінку управління якістю на кожному етапі отримання медичної допомоги. Крім того ці стандарти включають в себе контакт співробітників лікарняного закладу з пацієнтами, підготовку та навчання персоналу, розподіл службових повноважень, принципи управління медичним закладом і аудит, дослідницьку діяльність, етичні стандарти та інше. Як правило, процедура міжнародної акредитації проводиться на національному рівні спеціально уповноваженим органом. Крім того, в багатьох країнах клініки часто вдаються до допомоги великих міжнародних акредитаційних груп і організацій. Тому туроператорам, які працюють на ниві медичного туризму, при виборі партнерів серед медичних закладів варто зважати на наявність у них вищезазначених міжнародних сертифікатів.

Найоб'єктивнішою та найпрестижнішою вважається система акредитації Joint Commission International (JCI), на яку орієнтується більшість операторів ринку медичного туризму. JCI є Міжнародною об'єднаною комісією з акредитації медичних установ, яка зареєстрована як некомерційна організація та базується в США.

Метою JCI є стимулювання безперервного покращення роботи медичних установ в світі завдяки погоджених на міжнародному рівні стандартів і збору, аналізу та ефективного використання інформації про діяльність медичних організацій.

Акредитація JCI – «золотий стандарт» оцінки роботи медичних закладів усього світу.

Сертифікація JCI підтверджує високу якість медичної допомоги. Акредитація JCI здійснюється за ініціативою самого медичного закладу, який досяг рівня світових стандартів. Готуючись до такої акредитації, медичний заклад аналізує результати процесу надання медичної допомоги та розробляє заходи з їх вдосконалення. В основу програм акредитації покладено стандарти, розроблені міжнародною робочою групою, які постійно оновлюються.

Предметом акредитації є лікарні, амбулаторні установи, клінічні лабораторії, реабілітаційні центри, організації медичного транспорту, а також сертифікація окремих медичних послуг. Робота лікувально – профілактичного закладу оцінюється за 197 основними стандартами, 368 загальними стандартами та 1032 додатковими показниками. При акредитації враховуються юридичні, культурні та релігійні особливості кожної конкретної країни. План акредитаційної перевірки залежить від масштабу медичної установи.

Наразі в системі JCI акредитовано понад 20 тис. медичних установ у 40 країнах світу. Пологовий будинок "Лелека" став першим в Україні госпітальним закладом, який отримав міжнародну сертифікацію від JCI 21.12.2019 р., але вже в березні 2022 р. зазнав серйозної руйнації під час військової агресії з боку росії в Україні!

Але ще перед війною (24.02.2022 р.) деякі заклади охорони здоров'я

України теж подолали первинний етап акредитації отримавши сертифікат ISO, який відповідає початковим етапам акредитації за системою JCI та дозволяє клінікам продовжувати рухатися у напрямку до загальноновизнаної міжнародної акредитації.

Бюджетні клініки та інші медичні заклади, незважаючи на високий професійний рівень медичного персоналу, роботу з сертифікації за стандартами JCI на жаль не проводили, що є одним із чинників гальмування розвитку медичного туризму в Україні.

В закладах охорони здоров'я України використовуються сучасні медичні технології, працює висококваліфікований медичний персонал, що може бути одним із чинників розвитку вітчизняного розвитку медичного туризму. При належній увазі та допомозі з боку держави до міжнародної акредитації медичних і оздоровчих закладів, медичний туризм в Україні вийде на більший високий щабель, що принесе значні додаткові надходження як самим медичним закладам, так і до бюджету країни.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Буковина туристична. Медичний туризм в світі [Електронний ресурс].- Шлях доступу: http://www.buktour.cv.ua/news_detail.php?id=664
2. Association of travel insurance intermediaries/ Сайт асоціації[Електронний ресурс].- Шлях доступу: <https://atii.co.uk/>
3. History of medical tourism in Turkey Source: <https://clinicsoncall.com/blog/history-of-medical-tourism-in-turkey/> © Clinicsoncall.com
4. ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT) «Системи управління якістю» [Електронний ресурс].- Шлях доступу: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/%209001.pdf>
5. Наказ МОЗ України від 20.12.2013 р. № 1116 [Електронний ресурс].- Шлях доступу: https://zakononline.com.ua/documents/show/342396___342461